

Diamanter – Hur går handeln till och vad håller priset uppe?

1

Författare:
Simon Ridderborg

Handledare:
Jan Asplund

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Världsproduktionen, Industri- och smyckes-diamanter.....	4
De Beer´s och säljorganisationen.....	6
Diamantindustrin och varför priset hålls uppe.....	8
Stora pengar – Stora problem.....	8
Diskussion.....	9

Inledning

Diamant är vår mest kända ädelsten dels på grund av sina mycket speciella egenskaper men också beroende på faktorer inom handeln. Diamant är det hårdaste materialet i vår natur med värdet 10 på Mohs 10-gradig hårdhetsskala. Då ska man även betänka att jämfört med nästa material på skalan, korund med hårdhet 9 är diamant relativt sett uppåt 140 gånger hårdare. Många andra viktiga och speciella kemiska samt fysikaliska egenskaper hos diamant har redogjorts för på föreläsningar och i böcker.

Diamanten och dess speciella egenskaper har varit kända för människan i flera tusen år. Bland annat så finns ordet "Adamas" som betyder obetvinglig styrka, belagt i skalden Heisados verk och denne levde omkring år 700 f. Kr. Dock finns vid den tidpunkten ingen belagd koppling mellan Adamas och ädelstenen, diamant. Troligen menade man vid tidpunkten järn och dess obetvingliga styrka. Dock finner man ordet i sin Latinska form i "Historia naturalis" av den romerske skriftställaren Plinius d. ä. 23—70 e. Kr. och då menar man definitivt att adamas betyder eller är diamant.

När det gäller produktion och utvinning av diamanter så skedde detta enbart i Indien fram till 1700-talet då även Brasilianska fyndigheter började utvinnas och exporteras. I både Indien och senare Brasilien handlar det uteslutande om att utvinna alluviala fyndigheter. De första primärfyndigheterna upptäcktes i Sydafrika på 1870-talet och var faktiskt flera fyndigheter inom ett litet område med en radie på bara fyra km.

Med det kommer vi in på De Beer's som har en mycket viktig roll i både tidig och modern diamanthandeln. De Beers Mining Company grundades 1888 av Cecil Rhodes.

Frågeställningar som jag vill belysa i detta arbete är, hur är handeln organiserad och uppbyggd. Vilka faktorer medverkar till att hålla pris uppe då det inte bör bero på materialets sällsynthet. Central i det sammanhanget är de facto företaget De Beer's eller syndikatet som det kommit att både kallas och liknas vid av många. Det finns s.k. incidenter när "Kartellen" varit hotad och en av dessa ska jag också belysa för att visa hur De Beer's då agerat.

Världsproduktionen, Industri- och smyckes-diamanter

Inte alla diamanter passar i smycken utan största delen av diamanthandeln säljs till industrin och för olika ändamål inom denna. Det uppskattas att ca 20-25 % av total produktion är smyckesstenar av god kvalitet. Totalt har vi då cirka 75-80 % industri-diamanter. Vidare talar man numera också om diamanter av nära smyckeskvalitet vilket utgör ca 20 % av kategorin industri-diamanter.

Relationen mellan industri-diamanter och smyckes-diamanter kan dock variera kraftigt mellan olika fyndplatser. Vissa länders produktion har väldigt stor andel smyckes-diamanter och i tabell 1. får man en indikation på detta genom att titta i kolumnen "US\$/cts". Ett bra exempel är Tanzania som har jämförelsevis liten produktion men det ger höga export inkomster till landet då det är stor andel stenar av hög kvalitet vilket avspeglas i det höga genomsnitts priset per carat.

Det omvända förhållandet hittar vi i Kongo tidigare Zaire, nämligen relativt stor produktion i volym men lågt total värde i export inkomster. Tabell 1. visar också ett mycket lågt värde i "US\$/cts".

Det här är en viktig aspekt och den procent smyckesstenar man kan få ut när det räknas på en ny brytning eller fyndighet. Värdet på smyckes-diamanter är minst 20 gånger mer per carat jämfört med industri-diamanter. Ser man på den totala diamanthandeln så representerar industri-diamanter ett betydligt mindre värde jämfört med smyckediamanterna .

I tabell 1. som är från 2010 och det senaste siffrorna jag fått fram kan man utläsa att de 5 största i värde producerande länderna är;

Botswana	\$ 2,586,396,620.00
Ryssland	\$ 2,382,290,100.00
Kanada	\$ 2,305,388,014.70
Sydafrika	\$ 1,194,279,170.00
Angola	\$ 976,318,204.86

Om vi i tabell 1. istället tittar på de 5 volymmässigt största producenterna så får vi lite annan uppställning:

Ryssland	34,856,600.00 ct
Botswana	22,018,000.00 ct
Kongo	20,166,220.14 ct
Kanada	11,804,095.00 ct
Australien	9,976,154.50 ct

Intressant är också att jämföra med äldre värden och världproduktionen för 1977 var totalt 39,6 milj carat vilket är en siffra från det då ansedda United States Bureau of Mines. Vidare kan vi vid denna tidpunkten också finna en tämligen exakt fördelning på industri- och smyckes-diamanter. De fördelningsdata som då gällde var 73,7 % Industriadiamanter och således 26,3 % smyckesstenar. Det har skett en tämligen enorm uppgång av totalt producerat carat från 1977 till 2010 då den totala produktionen var 128,317 milj carat, se tabell 1.

Tabell 1.

Annual Global Summary: 2010 Production

Country Name	Production		
	Volume, cts	Value, US\$	US\$ / cts
Angola	8,362,139.06	\$976,318,204.86	\$116.75
Armenia	0.00	\$0.00	\$0.00
Australia	9,976,154.50	\$251,722,189.57	\$25.23
Bangladesh	0.00	\$0.00	\$0.00
Belarus	0.00	\$0.00	\$0.00
Botswana	22,018,000.00	\$2,586,396,620.00	\$117.47
Brazil	25,394.00	\$1,400,000.00	\$55.13
Canada	11,804,095.00	\$2,305,388,014.70	\$195.30
Central African Republic	301,557.62	\$48,892,376.57	\$162.13
China, People's Republic of	17,227.15	\$280,000.00	\$16.25
Congo, Democratic Republic of	20,166,220.14	\$174,281,769.00	\$8.64
Congo, Republic of	381,242.12	\$4,743,155.00	\$12.44
Cote D'ivoire *	0.00	\$0.00	\$0.00
Croatia	0.00	\$0.00	\$0.00
European Community	0.00	\$0.00	\$0.00
Ghana	333,627.00	\$11,535,534.00	\$34.58
Guinea	374,096.26	\$27,950,657.01	\$74.72
Guyana	46,377.61	\$7,310,680.14	\$157.63
India	18,084.41	\$3,347,186.82	\$185.09
Indonesia	0.00	\$0.00	\$0.00
Israel	0.00	\$0.00	\$0.00
Japan	0.00	\$0.00	\$0.00
Korea, Republic of	0.00	\$0.00	\$0.00
Laos	0.00	\$0.00	\$0.00
Lebanon	0.00	\$0.00	\$0.00
Lesotho	108,827.24	\$197,699,207.38	\$1,816.63
Liberia	26,590.89	\$15,954,534.00	\$600.00
Malaysia	0.00	\$0.00	\$0.00
Mauritius	0.00	\$0.00	\$0.00
Mexico	0.00	\$0.00	\$0.00
Namibia	1,692,579.30	\$744,004,429.95	\$439.57

New Zealand	0.00	\$0.00	\$0.00
Norway	0.00	\$0.00	\$0.00
Russian Federation	34,856,600.00	\$2,382,290,100.00	\$68.35
Sierra Leone	437,516.09	\$106,062,932.98	\$242.42
Singapore	0.00	\$0.00	\$0.00
South Africa	8,862,912.00	\$1,194,279,170.00	\$134.75
Sri Lanka	0.00	\$0.00	\$0.00
Switzerland	0.00	\$0.00	\$0.00
Tanzania	70,801.93	\$13,098,521.36	\$185.00
Thailand	0.00	\$0.00	\$0.00
Togo	96.16	\$10,582.32	\$110.05
Turkey	0.00	\$0.00	\$0.00
Ukraine	0.00	\$0.00	\$0.00
United Arab Emirates	0.00	\$0.00	\$0.00
United States of America	0.00	\$0.00	\$0.00
Venezuela **	2,099.10	\$229,560.46	\$109.36
Vietnam	0.00	\$0.00	\$0.00
Zimbabwe	8,435,224.02	\$339,751,797.27	\$40.28
Chinese Taipei ***	0.00	\$0.00	\$0.00
Totals	128,317,461.60	\$11,392,947,223.39	\$88.79

*Cote D'Ivoire is currently under UN sanctions and is not trading in rough diamonds.

**Venezuela has voluntarily suspended exports and imports of rough diamonds until further notice.

***The rough diamond trading entity of Chinese Taipei has also met the minimum requirements of the KPCS

De Beer's och Säljorganisationen

Vi har redan nämnt Cecil Rhodes och att denne startade sitt bolag 1881, efter 5 år hade Rhodes ökat sitt företags aktiekapital mer än tiofaldigt. Det fanns fler aktörer vid denna tid och den främste konkurrenten Barney Barnato hade även denne agerat liknande Cecil Rhodes i sitt företagsbyggande. Det första steget i Rhodes företagsimperiebygge var att efter många turer köpa upp Barnatos' företag. Därmed var de två största och rikaste gruvorna sammanslagna och så fortsatte det. År 1899 erhöles aktiemajoriteten i Griqualand West Company specialiserade på alluviala fyndigheter och det innebar att De Beer's vid sekelskiftet kontrollerade ca 90% av världens totala rådiamant produktion.

Ernest Oppenheimer tog 1926 plats i styrelsen för De Beer's. Oppenheimer ligger bakom grundandet av CSO (Central Selling Organisation). Numera namn ändrat till Diamond Trading Company (DTC). Dess uppgift är inköp av helst hela rådiamant produktionen och därpå kontrollerad distribution av rådiamanter till utvalda kunder (de s.k. siteholder's). Därmed var all produktion och försäljning i det närmaste koncentrerat till ett enda bolag – De Beer's.

Ideen att köpa upp hela världens rådiamant produktion för att på så sätt hålla stabilt pris över tid, fanns även på Rhodes tid men det hela implementerades fullt ut av Oppenheimer och är de facto ett system som har stor bärkraft än i denna dag. Faktum är att många hävdar att detta system och den "Kartell" det är, också är det mest framgångsrika och hållbara syndikat som funnits/finns. Själva grunden i ideén att man från CSO (tidigare CSO) erbjöd att köpa upp hela produktionen även från ej anslutna producenter innebär stora fördelar för producenterna. Det innebär att hela produktionen/utvinningen säljs och DTC sköter allt från där. Marknadsföring, lagerhållning samt höga stabila priser över tid.

De Beers uppskattas till sent ha kontrollerat och sålt uppåt ca 85 % av världens alla rådiamanter samtidigt som man själv producerade ca 45 %. Ett antal omvärlds händelser under 1990-talet anses ligga till grund för De Beer's vikande kontroll av marknaden vilken successivt föll från 85 till 65%. De händelser som påverkat är:

- Sovjet kraschar vilket försvårade/försvagade partnerskap som man hade där
- Den jättelika gruvan Argyle i Australien bröt sig loss från kartellen
- Nya stora fyndigheter i Kanada

Senare siffror har visat ytterligare klart minskande dominans och 2007 producerad De Beer's 40 % samtidigt som deras del av försäljning minskat till 45 %.

Flödet för rådiamanterna in i och genom systemet innebär att de i stor utsträckning förlorar sin ursprungsidentitet. Man höll också detta avsiktligt hemligt tidigare, vilket skapade problemet med konfliktdiamanter och ledde till Kimerley processen, men det återkommer vi till.

De Beer's har historiskt varit kända för att med diskutabla metoder kontrollera tillgång och efterfrågan. Den här kontrollen upprätthölls genom att:

-Majoriteten av alla rådiamanter såldes till De Beer's via externa uppköps kontor som konkurrerat med externa uppköpare/handlare.

-De Beer's sålde sina diamanter vid 10 tillfällen per år till s.k. "Siteholders" vilka är utvalda av företaget, man kan därmed välja hur mycket man vill tillföra marknaden och till vilket pris man vill sälja.

-Dessa siteholders är tämligen maktlösa pga följande omständigheter:

- Siteholders kan endast acceptera eller vägra ett erbjudet paket (vid vägran blir man sannolikt inte inbjuden igen)
- Siteholders ej tillåtna att förhandla
- Siteholders ej tillåtna att sälja till lägre pris än De Beer's tillåter
- Siteholders skyldiga informera De Beer's om marknad och lagerhållning
- De Beer's har rätt att övervaka

-Diamant tillgången är Siteholdern's Belöning eller straff

De Beer's har vid många tillfällen tagit i med hårdhandskarna för att kunna fortsätta kontrollera tillgång och efterfrågan i globalt perspektiv. Det finns ett antal s.k. incidenter som visat detta.

På 1970-talet hade Israelerna lagrat stora mängder diamanter under en period av hög inflation för att på sätt kunna profitera på detta. Detta skapade ett sug och drev upp pris på diamanter. Från De Beer's blev man snabbt medveten om att man riskerade tappa kontroll på marknaden och tillgången på diamanter. Man var mycket oroad av att detta stora buffrade lager senare skulle dumpas ut på marknaden, sänka priserna och därmed förvandla diamanter till inte längre så sällsynta.

De Beer's svarade med att tvinga Israelerna att sälja hela sitt lager genom följande åtgärder:

-Man tillämpade temporära avgifter i CSO (DTC) för att skapa avsevärt mer pris flukturerande marknad och på så sätt göra spekulation mycket riskabel.

-De Beer's minskade sin försäljning till Israeler med 20 %

-Israeliska siteholders blev portade från CSO försäljningar

Det hela slutade med att Israelerna sålde hela sitt lager till De Beer's och inordnade sig igen.

De övergripande generella metoder man använt sig av är följande:

-Om marknaden viker sig så lägger man på lager och säljer mindre kvantitet samt tar högre priser av siteholders.

-Om nya aktörer eller fyndigheter ökar tillgången har man dumpat liknande material till priser under då rådande marknadspriser.

I detta sammanhang bör också kort nämnas USA's hållning, vilken varit väldigt negativ mot De Beer's historiska kartell bildning. Företaget och dess anställda har i decennier varit bannlysta från landet och riskerat fängelse.

Med det kommer vi in på dagsläget då det trots allt skett stora förändringar. Från perioden 2003-2004 har man ändrat sitt agerande och i samma veva som det skedde har man också gjort upp i USA där man erkände sig skyldig till att ha manipulerat marknaden och betalade böter. Numera är företaget tillåtet att vara verksamt direkt i USA.

De Beer's har ändrat strategi och använder sig numera av kostsam och högeffektiv marknadsföring. På olika snillrika sätt har man använt sig av budskap för att hålla uppe ett stabilt pris.

-Mer än 70 % av Amerikanska kvinnor beräknas ha minst en diamant

-Marknadsföring sker genom filmer, tidningar, kändisar och även kungligheter

-Byter ibland focus på typer av diamanter som skall marknadsföras/säljas

-Kampanjen "A diamonds are forever" som syftar till att man inte ska sälja eller använda begagnade diamanter

De här verktygen har också visat sig mycket effektiva och är en anledning till de fortsatt höga priserna.

Diamantindustrin och varför priset hålls uppe

Diamanter är inte så väldigt sällsynta som allmänhet fått tro utan det finns många andra ädelstenar som har mycket lägre pris ute i handel trots att de kan vara många gånger sällsyntare. Vi har redan nämnt De Beer's nutida marknadsförings strategi.

Det är också så att de producenter som ej är anslutna till organisationen självklart drar nytta av de höga priserna.

Jämfört med tidigare så sker ju också större delen av diamantförsäljningen numera utanför "syndikatet".

I det här sammanhanget skall vi åter dra oss till minnes att numera pratar man om ca 20 % diamanter av nära smyckeskvalitet. Det går att anta att många av dessa diamanter som är billigare sorter i huvudsak säljs över Internet och berör antagligen inte det mer högkvalitativa materialet som säljs i de av De Beer's kontrollerade kanalerna och på diamantbörserna (OBS! ff egen spekulation). Exempelvis Argyle, den stora gruvan i Australien bla känd för även en mindre andel högkvalitativa rosa och röda diamanter. Företaget bröt sig loss från De Beers under 1990-talet och har därefter själv sålt sitt material oberoende. Numera säljs hela "Nära Smyckeskvalitet" produktionen till Indien varifrån den senare når ut i världen.

En annan aspekt som man möjligen också kan säga bidrar är det fortfarande relativt höga priset på syntetiska diamanter samt dess specifika användningsområde exemplifierat av företaget som tillverkar diamant av en avlidens partners aska (För evigt).

Stora pengar – Stora problem

Varje bransch där det finns stora och snabba pengar kommer att vara intressant för personer med vida samveten tyvärr. Diamantbranschen märkte tidigt att på flertal platser i främst västra och centrala Afrika där det pågick rebellrörelser och inbördeskrig att diamanter blev ett betalningsmedel för rebellrörelser samt bidrog till att både vidga och förlänga konflikterna. Mest känd torde konflikten i Sierra Leone vara från sent 1990-tal.

I december 2000 antog man i FN en resolution mot detta och skapade Kimberleyprocessen mot detta. Det hela organiserades och trädde i kraft 2003. Syftet är en kontrollerad dokumentation av var rådiamanterna härstammar ifrån för att på så sätt få bort de s.k. blodsdiamanterna från marknaden.

Problemet med blodsdiamanter var när det var som värst relativt stort, och det beräknas att ca 4 % av handeln bestod av sådant material. Numera är dock problemet mycket mindre och man beräknar att det utgörs av långt under 1 %.

Diskussion

Man kan börja med att konstatera att det av De Beer's implementerad systemet med CSO m.m. har varit effektivt och var/är kanske det mest framgångsrika monopolet i historien. Man har tillämpat en aggressiv metodik vilket lett till kritik och många konflikter. Dock har man ändå tills nyligen varit framgångsrik och även om man nu talar om ett Monopols fall. Kan så vara men diamantens priser är fortsatt orimligt höga vilket är en effekt av deras modell. Ett konstruerat pris. De Beer's har ändrat policy och jobbar numera med marknadsföring som sitt främsta verktyg. Framgångsrikt tycks det.

Vi har varit inne på några fenomen förutom De Beer's, som verkar bidra till fortsatt höga priser. Den främsta av dessa torde dock vara så enkel som att oanslutna och ev. nya aktörer aktivt bidrar till att hålla prisnivån uppe.

Jag har också berört Kimberleyprocessen och problemet med blodsdiamanter som i dagens läge får anses litet.

Många av de frågor som i denna skrift berörs är i sig stora nog för omfattande utredningar och skrifter.

Referenser

Bilder

Bild på framsida http://www.ridderborg.se/images/lot_diamant_ref_kat.jpg

Böcker

Schuman Walter, 2009, *Gemstones of the World*, 4:e upplagan, Sterling, England

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

Artiklar/Sidor på internet

HYPERLINK "<http://voices.yahoo.com/the-history-behind-debeers-diamond-cartel-12119.html?cat=46>" <http://voices.yahoo.com/the-history-behind-debeers-diamond-cartel-12119.html?cat=46> , The History behind the DeBeers diamond Cartel, Published by Aurora

William Yu, HYPERLINK "<http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf>" <http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf> , De Beer's Rulers of the Diamond Industry

McAdamas D. & Reavis C.; 2008, HYPERLINK "<https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx>" <https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx> , DeBeer's Diamond Dilemma

Tobias Kretschmer, 1996, HYPERLINK "<http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond>" <http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond> , DeBeers and Beyond: The History of the International Diamond Cartel

HYPERLINK "<http://www.kimberleyprocess.com/web/kimberley-process/kp-basics>" <http://www.kimberleyprocess.com/web/kimberley-process/kp-basics>

HYPERLINK "<http://www.amnh.org/exhibitions/diamonds/sorting.html>" <http://www.amnh.org/exhibitions/diamonds/sorting.html>

HYPERLINK "<http://www.diamondfacts.org/>" <http://www.diamondfacts.org/> , Conflict diamonds

Tabeller mm

Tabell 1. HYPERLINK "https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics" https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics utdrag ur *Annual Summary Tables 2010*

Föreläsningar

Asplund Jan, 2012, *Föreläsning Diamanter*, Kurs O0019K, Gemmologi med inriktning mot smyckesstenar, Luleå Tekniska Universitet, Kristallen Lannavaara

http://www.ridderborg.se/images/lot_diamant_ref_kat.jpg

Schuman Walter, 2009, *Gemstones of the World*, 4:e upplagan, Sterling, England

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

Asplund Jan, 2012, *Föreläsning Diamanter*, Kurs O0019K, Gemmologi med inriktning mot smyckesstenar, Luleå Tekniska Universitet, Kristallen Lannavaara

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker
Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

HYPERLINK "https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics" https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics utdrag ur Annual Summary Tables 2010

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker
William Yu, HYPERLINK "http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf" <http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf>, De Beer's Rulers of the Diamond Industry

McAdamas D. & Reavis C.; 2008, HYPERLINK "https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx" <https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx>, DeBeer's Diamond Dilemma

William Yu, HYPERLINK "http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf" <http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf>, De Beer's Rulers of the Diamond Industry

McAdamas D. & Reavis C.; 2008, HYPERLINK "https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx" <https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx>, DeBeer's Diamond Dilemma

Maillard Robert redaktör, Projek Weert, Nederländerna, 1982, *Diamanter*, Bokförlaget Bra Böcker
William Yu, HYPERLINK "http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf" <http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf>, De Beer's Rulers of the Diamond Industry

William Yu, HYPERLINK "http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf" <http://are.berkeley.edu/~sberto/DeBeersDiamondIndustry.pdf>, De Beer's Rulers of the Diamond Industry

Tobias Kretschmer, 1996, HYPERLINK "http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond" <http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond>, DeBeers and Beyond: The History of the International Diamond Cartel

Tobias Kretschmer, 1996, HYPERLINK "http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond" <http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond>, DeBeers and Beyond: The History of the International Diamond Cartel

Tobias Kretschmer, 1996, HYPERLINK "http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond" <http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond>, DeBeers and Beyond: The History of the International Diamond Cartel

McAdamas D. & Reavis C.; 2008, HYPERLINK "https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx" <https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx>, DeBeer's Diamond Dilemma

Tobias Kretschmer, 1996, HYPERLINK "http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond" <http://www.danforthdiamond.com/debeers-and-beyond>, DeBeers and Beyond: The History of the International Diamond Cartel

Asplund Jan, 2012, *Föreläsning Diamanter*, Kurs O0019K, Gemmologi med inriktning mot

smyckesstenar, Luleå Tekniska Universitet, Kristallen Lannavaara
D. & Reavis C.; 2008, HYPERLINK "https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/
DeBeersDilemma/Pages/default.aspx" [https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/
DeBeersDilemma/Pages/default.aspx](https://mitsloan.mit.edu/MSTIR/managing-innovation/DeBeersDilemma/Pages/default.aspx) , DeBeer's Diamond Dilemma
<http://www.kimberleyprocess.com/web/kimberley-process/kp-basics>
HYPERLINK "http://www.diamondfacts.org/" <http://www.diamondfacts.org/> , Conflic Diamonds